

Årsrapport

2004

FHL fiskemel • FHL fiskefôr • FHL havbruk • FHL industri og eksport

Forord

Stadig flere spiser norsk fisk. Det er viktig å ha med seg når en står overfor store handelspolitiske så vel som næringspolitiske utfordringer. Vi produserer en vare verden vil ha.

Et godt omdømme er viktig for næringen. Et godt omdømme er ikke noe du får, et godt omdømme er noe du selv må skape gjennom det du gjør. Et godt omdømme for fiskeri- og havbrukssektoren har vi når markedet assosierer norsk sjømat og norsk sjømatnæring med begrepene trygg, ærlig og ansvarlig. Et godt omdømme har vi når ungdom oppfatter jobbene i fiskeri- og havbruksnæringen som attraktive. Et godt omdømme har vi når næringen har tillit hos politikere, myndigheter og opinion.

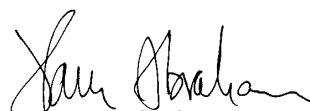
Denne tredje samlede årsrapporten siden integreringen i FHL-felleskapet gir et bilde av de mange viktige områder FHL er inne på til beste for medlemsbedriftene. Fortsatt er det slik at det er mange utfordringer å ta fatt i. Derfor er det viktig at organisasjonen har tilstrekkelig tyngde og kraft for å kunne jobbe målrettet og effektivt til beste for våre medlemmer.

Denne rapporten er ikke et formelt dokument, men skal gi et bilde av virksomheten i året som har gått. De ulike styrenes formelle beretninger og regnskap finner man i sakspapirene til respektive årsmøter og generalforsamling.

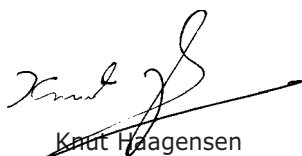
God lesing og velkommen inn i fiskeri- og havbruksnæringens mangfoldige verden.

Lisbeth Berg-Hansen
Styreleder FHL og FHL havbruk

Hans Abrahamsen
Styreleder FHL fiskefôr

Knut Hågensen
Styreleder FHL industri og eksport

Arne Stang
Styreleder FHL fiskemel

INNHOOLD

Året som gikk.....	2
Handelspolitikk	4
Matpolitikk	5
Miljøpolitikk.....	5
Forskning og utvikling.....	6
Helse, miljø og sikkerhet.....	9
Lønns- og arbeidsvilkår, arbeidsgiverspørsmål.....	9
FHL industri og eksport.....	10
FHL havbruk.....	13
FHL fiskefôr.....	16
FHL fiskemel.....	17
Om FHL	18
Oversikt over styret i FHL-fellesskapet - 2004.....	19
Liste over ansatte per 31.12.2004.....	20

*Vår kompetanse er
alltid tilgjengelig på*
www.fhl.no

Året som gikk

Etter flere år med tilbakegang og stagnasjon i fiskeri- og havbruksnæringen ble 2004 et år hvor den negative utviklingen snudde. En kunne igjen vise positive veksttall for næringen som helhet.

Etter tre år med fallende eksporttall økte eksporten fra 26 milliarder kr i 2003 til 28 milliarder kr i 2004. Økonomisk vekst i viktige markeder og normalisering av rente- og valutautviklingen har vært positivt. Konkurransen, både om råstoffet og i markedet er like fullt stadig økende, og flere sektorer er inne i utfordrende omstillingsprosesser.

“Vendepunkt 2004?” var tema for FHLs generalforsamling forrige år. Spørsmålet var om framtidstroen igjen skulle prege næringen. Perioden 2000- 2003 var tung. Fra å være å sett på som positiv og framtidsrettet med muligheter til å erstatte verdiskapingen fra oljesektoren, ble næringens omdømme preget av negativ oppmerksomhet. Resultatmessig tilbakegang, konkurser, negativ børsutvikling, påstander om omfattende ressurskriminalitet og omgjørelser av regelverk, førte til at den allmenne interessen for næringen ble sterkt svekket.

Mot lysere tider

2004 har blitt begynnelsen på vendepunktet. Normalisering av rente- og valutasisituasjonen og utviklingen av markedene i Øst-Europa og spesielt Russland, bidro til at norsk fiskeri- og havbruksnæring igjen er kommet på offensiven. Positivt for fiskemel- og fiskeoljeindustrien var det at mindre norskfanget råstoff ble levert til utenlandske fabrikker. Optimismen har steget, næringen har igjen tro på egne muligheter. Dette er igjen viktig for å skape gode resultater og et positivt omdømme.

Fiskeri- og havbruksnæringen har et stort potensial for økt verdiskaping. Det forutsetter at norske rammevilkår til enhver tid må være minst like bra som det våre konkurrentland har. Næringen trenger raske endringer og langt mer fleksibilitet i rammebetingelsene enn det som har vært situasjonen i Norge de siste 50 årene.

Handelshindringer fra EU

EUs politikk for å beskytte egen industri la sterke føring-er på norsk oppdrettsnæring også i 2004. Tiltakene fra EU har tidligere vært rettet mot laks. Nytt av året var at EU også valgte å innføre beskyttelsestiltak for egen ørretproduksjon, gjennom en straffetoll på 19,9 prosent. Dette medførte en halvering av norsk eksport av ørret til EU fra 2003 til 2004.

For importen av laks innførte EU midlertidige beskyttel- sestiltak i form av importkvoter i 2004. Disse er i 2005

gjort til tiltak i form av både importkvoter og minstepris. EU-markedet er vårt mest sentrale marked for laks, og de vedvarende tiltakene fra EUs side legger sterke føring-er på utviklingen i vår egen oppdrettsnæring.

Kysten inn i EU

Generalforsamlingen til FHL vedtok i 2002 at FHL skulle arbeide for norsk medlemskap i EU for å sikre like rammevilkår med våre konkurrenter innenfor EU. FHL har derfor bidratt til etableringen av Kysten inn i EU både gjennom økonomisk støtte og gjennom organisatorisk bistand. I Kysten inn i EUs første driftsår ble FHL havbruks regionsjef i Nord-Norge utleid som sekretariatsbi-stand. Lisbeth Berg-Hansen har vært valgt som leder av Rådet til Kysten inn i EU. I løpet av 2004 har Kysten inn i EU blitt en aktiv deltager i den norske samfunnsdebat-ten og har bidratt til at fiskeri- og havbrukspolitiske argumenter for norsk medlemskap har blitt mer synlige.

Offensivt av Grønnevetutvalget

Arbeidsgruppen for økt verdiskaping i fiskeindustrien, under ledelse av Leiv Grønnevet, la 15. juni 2004 fram sin innstilling for fiskeriminister Svein Ludvigsen. Grønnevetutvalget ble av fiskeriministeren bedt om å foreslå endringer i de offentlige rammebetingelser og eventuelt andre tiltak som kan gi grunnlag for bedring-er i fiskeindustriens lønnsomhet, konkurransekraft og verdiskaping.

FHL anser Grønnevetutvalgets innstilling for å være det viktigste bidrag for å bedre lønnsomheten i fiskeindus-trien i moderne tid. Utvalgets forslag til tiltak åpner for en innovativ fiskeriforvaltning. Innstillingen er framtid-rettet i innhold og innretning. Den vil også kunne bidra til å redusere grunnlaget for polariseringen mellom fangstleddet og salgslagene på den ene siden, og fis-keindustrien på den andre.

Et bedre og mer rettferdig samarbeid mellom fangst- og industrileddet vil legge grunnlag for en positiv nærings-utvikling gjennom hele verdikjeden. Innstillingen er nytenkende og verdikjedeorientert, i motsetning til dagens innretning av fiskerinæringen.

Styret i FHL industri og eksport har oppnevnt et eget strategiutvalg som skal følge opp dette arbeidet politisk gjennom Storingsmelding om marin verdiskaping.

Tilgang på areal

En viktig forutsetning for en lønnsom og bærekraftig havbruksnæring er tilgangen på gode lokaliteter. En rekke verneprosesser som nasjonale laksefjorder, kystverneplaner, marine verneområder og nasjonalparker reduserer denne muligheten. FHL havbruk jobber derfor svært aktivt for å redusere omfanget og konsekvensene av disse verneprosessene.

I 2003 vedtok Stortinget å innføre 21 nasjonale laksefjorder og 37 nasjonale laksevassdrag. Samtidig sa de folkevalgte at en totalt skulle verne ca 50 laksevassdrag med tilhørende fjorder. I forbindelse med ferdigstillingen ble en bruttoliste på 27 nye vassdrag og 19 nye fjorder sendt på høring i 2004. Høringssvarene skal danne grunnlaget for vern av inntil 13 av disse vassdragene med tilhørende fjorder. FHL tviler på effekten av arealvern, og mener aktiv handling rettet mot alle spesifikke trusselfaktorer i laksens livsløp er det som virker. Likevel har vi valgt å gi politikerne en løsning som alle parter bør kunne leve med. Vi har utarbeidet en liste over 13 vassdrag med tilhørende fjorder som ikke rammer havbruksnæringen på en helt utilbørlig måte. Distriktslagene og FHL havbruk har arrangert medlemsmøter, vært i dialog med sentrale politikere og øvrige høringsinstanser. Stortinget vil trolig ikke fatte vedtak i saken før våren 2006. Dette blir derfor fortsatt en prioritert sak for organisasjonen.

Gebyr-jungelen

I tillegg til å bidra aktivt med endringer i regelverksutviklingen både i forhold til nasjonalt regelverk og framtidige EØS-bestemmelser, har FHL i 2004 hatt vesentlig innflytelse på kutt i avgifts- og gebyrbelastingen på matområdet. Dette gjelder reduksjon av gebyrer for særskilte ytelser i Mattilsynet og reduksjon av matproduksjonsavgift på sjømat på flere områder. Det gjenstår imidlertid fortsatt mye arbeid på dette området både når det gjelder å redusere nivået på etablerte ordninger og å begrense iverksettelse av nye tiltak.

Kommunikasjon

FHLs kommunikasjon med omverdenen er omfattende. Høsten 2004 fikk organisasjonen etablert nye nettsider. Disse gjenspeiler det store fagfeltet FHL jobber med. Her finner en bakgrunnsstoff, fakta, nyheter og for eksempel høringsuttalelser fra organisasjonen. Daglig er det ca 4000 treff på disse sidene. Det viser at det er et stort behov for denne type informasjon og at det nye tilbudet har blitt svært godt mottatt. Det nye web-tilbudet

omfatter også tilgang på eksterne fiskeri- og havbruksnyheter og egne medlemssider.

I tillegg er det viktig for organisasjonen å ha direkte kontakt både med medlemmer, fagmiljø og beslutningstakere. Derfor arrangeres det medlemsmøter og møter med politikere både lokalt, regionalt og nasjonalt. Dette har blitt svært godt mottatt.

Organisasjonsutvikling

I løpet av 2003 arbeidet FHL og Norske Sjømatbedrifters Landsforening (NSL) fram et forslag til en ny felles organisasjon for næringen. FHL hadde store forventninger til prosessen. Årsmøtet i NSL i 2004 stemte imidlertid mot en fusjon med FHL. FHL beklager denne beslutningen, og forholder seg nå til NSL som en konkurrerende organisasjon.

FHL-styret har godkjent opprettelsen av en bransjegruppe for marin ingrediensindustri (Maring). Foreløpig er et ti-talls bedrifter medlemmer. Etter en prøveperiode på to år skal FHLs generalforsamling godkjenne endelig organisering og vedtekter. FHL ønsker å bidra til en organisering av dette området og legger til rette for nødvendige overgangsordninger i en tidlig etableringsfase.

Videreutvikling av FHL

FHL har en kompleks struktur utviklet gjennom sammenslåinger av fire tidligere bransjeorganisasjoner. Vedtektsutformingen sikrer bransjeidentitet og autonomi. Bransjestrukturere endres imidlertid raskt. Sterk konsentrasjon er et kjennetegn på utviklingen i alle sektorer. Medlemsbedrifter har signalisert behov for at en fortsatt må

holde omstillingstakten i organisasjonsapparatet oppe. Styret følger utviklingen i næringen nøye og vil vurdere muligheter for en ytterligere videreutvikling av FHL når tiden er moden for det.

” Fra mitt ståsted ser det derfor ut til at optimismen er i ferd med å vende tilbake i bedriftene. Jeg tror derfor at vi gradvis vil se at fokus dreies fra hvordan en skal sikre at bedriften overlever til hvordan virksomhetene kan utvikles videre.”

Fra Lisbeth Berg-Hansens åpningstale under FHLs generalforsamling

Det nytter!

Sykefraværet reduseres:

- Ca 26 % av ansatte i FHLs medlemsbedrifter jobber i en IA-bedrift
- Reduksjonen i sykefraværet i FHL bedrifter er på 35 %
- Reduksjonen i sykefraværet i bedrifter med IA-avtale er på 38%

Handelspolitikk

- **Norsk fiskerinæring skal sikres best mulig adgang til flest mulig markeder, slik at norske produkter og leverandører foretrekkes i markedene.**

Etter tre år med tilbakegang i eksportverdien ga 2004 en hyggelig økning på 2 mrd. kroner, sammenlignet med 2003. Eksportveksten skyldes en generell prisøkning og at andelen godt betalte produkter økte. Oppdrettsfisk utgjør nå 44 prosent av samlet eksportverdi.

Til tross for stor økning i eksporten til EU, er det markedene utenfor EU som vokser raskest. Særlig har eksporten til Russland økt kraftig, og dette markedet er nå vårt tredje største etter Danmark og Japan.

Markedsadgang for sjømat til EU

Markedsadgang til EU er et vedvarende problem for oppdrettssektoren. Arbeidet i 2004 har vært preget av å hindre nye tiltak fra EUs side for å beskytte egen produksjon av ørret og laks. FHL søkte å finne en forhandlingsløsning med EU for å unngå en permanent straffetoll på ørret. I mars 2004 vedtok ministerrådet i EU likevel en permanent straffetoll på ørret på 19,9 pst

Det har vært lagt mye ressurser i å argumentere mot EUs vedtak om innføring av beskyttelsestiltak ("safeguard") mot laks. FHL var uforstående til EUs behov for innføring av safeguard-tiltak, i en periode da laksemarkedet var inne i en positiv utvikling og preget av sterk etterspørsel og stigende priser. I august vedtok kommisjonen likevel midlertidige tiltak i form av importkvoter på norsk laks. Nye tiltak i form av minstepris og kvoter er innført fra 6. februar 2005.

I oktober innledet EU-kommisjonen ny dumpingundersøkelse mot norsk laks. Denne undersøkelsen har krevd mye ressurser både fra bedriftene og foreningen.

Opprinnelsesregelverket

Norske fiskeeksportører har de siste årene blitt utsatt for harde angrep fra norske tollmyndigheter. I 2004 har EU-kommisjonen kommet norske bedrifter i møte, og har i to separate saker besluttet å gi flere medlemsland rett til å fritta toll som ble ilagt etter at opprinnelsesbevis for norsk fiskeeksport ble underkjent i tollvesenets kontrollaksjon i 2002. EU begrunner dette med at norske myndigheters kontroll av bedriftene over flere år har vært mangelfull.

EUs utvidelse østover

EUs utvidelse fra mai 2004 ga et kraftig tilbakeskritt for vår markedsadgang til Europa. Dette ble forsterket av at de tre tollfrie kvotene for pelagiske produkter ikke ble iverksatt før i november. FHL har engasjert seg overfor norske myndigheter, både for å påskynde iverksettelsen av kvotene og for å fjerne kravet om at kvotene krever helt spesielle søknadsprosedyrer for importørene i EU.

EFTA

FHL har overfor myndighetene vektlagt behovet for at Norge følger med i den globale utviklingen av regionale avtaler. FHL er spesielt bekymret for Chiles offensive strategi på området. Det er gledelig at formelle forhandlinger er startet med Sør-Korea. FHL har bedt EFTA opprioritere innsatsen mot Japan, Russland, Kina og India.

Miljømerking

FHL har lenge fulgt utviklingen på miljømerking, og særlig i Marine Stewardship Council (MSC). Vi har vært opptatt av å få et godt beslutningsgrunnlag for å ta stilling til om miljømerke er viktig for sikre vår posisjon i markedene. Det er gjennomført studier av kostnader ved etablering og bruk av MSC-merket og en markedsstudie i EU for å kartlegge hvilke behov innkjøpere har for dokumentasjon av bærekraftig forvaltning. På bakgrunn av relativt entydige signal fra markeder i EU vil FHL ikke påskynde videre arbeid mot å få miljømerking av norsk fisk. FHL registrerer at aktørene er opptatt av bærekraftighet i forvaltningen av fiskeressursene. Det må derfor være en målsetting å styrke dokumentasjon og informasjon om norsk fiskeriforvaltning i markedene.

Matpolitikk

- **Sjømat skal være trygg, og forbrukerne skal ha tillit til sjømat, sjømatprodusentene og sjømatproduksjonen.**
- **FHL skal sørge for at sjømatnæringen er tydelig på det matpolitiske området.**

FHL er en aktiv premissleverandør i nasjonale og internasjonale fora med betydning for sjømat. En aktiv matpolitikk legger grunnlaget for tillit hos forbrukerne. Utfordringen er, innenfor målsettingen om trygg sjømat, å bidra til at regelverket så langt som mulig ivaretar næringens øvrige interesser.

I all mat finnes det risikofaktorer. Arbeidet med å sikre trygg mat dreier seg om kontroll over risikofaktorer på et hvilket som helst stadium i produksjonskjeden "fra fjord til bord". Det gjelder håndtering av smittestoffer og fremmedstoffer relatert til miljøforhold, fiskehelse, medisiner, fôrhygiene, produksjonshygiene osv.

FHL legger særlig vekt på:

- God dokumentasjon
- Åpenhet om alle kvalitative forhold rundt sjømat og produksjonen av denne
- God kommunikasjon med relevante parter

I 2004 har FHL fortsatt den aktive kommunikasjonen med departementene og Mattilsynet for å sikre at ansvars- og rollefordelingen i den nye matforvaltningen

Miljøpolitikk

Hovedmålet om at norsk sjømat skal være trygg, og at forbrukerne skal ha tillit til sjømat, sjømatprodusentene og sjømatproduksjonen, legger også grunnlaget for FHLs miljøpolitikk.

Økt oljeaktivitet både i Norge og i Russland samt økt skipstrafikk langs Norges lange kystlinje øker faren for akutte utslipp av olje. Et stort utslipp av olje utenfor Norge vil kunne få store konsekvenser for fiskeri- og havbruksnæringen både i området som blir direkte berørt og generelt i markedene. Det er derfor svært viktig at en iverksetter tilstrekkelige tiltak for å hindre at uhell skjer og for å begrense skaden mest mulig hvis et uhell skjer.

FHL jobber derfor for at sjøsikkerheten og oljevernberedskapen i Norge skal være god nok. Vi stiller konkrete krav til forbyggende tiltak som seilingsleder lengst mulig vekk fra kysten, trafikkovervåking og tilstrekkelig slepebåtkapasitet med mulighet for krisetømming av tankskip som forebyggende tiltak. Vi stiller også krav til

er i tråd med intensjonene. Dette gjelder for matdepartementene, Mattilsynet, vitenskapskomiteen og instituttene som skal bidra til det faglige grunnlaget for Mattilsynets forvaltning, men også for næringen som i matloven har fått et eksplisitt ansvar for å sikre at fôr og sjømat er trygt.

FHL har i 2004 hatt en vesentlig innflytelse på kutt i avgifts- og gebyrbelastningen på matområdet. Dette gjelder reduksjon av gebyrer for særskilte ytelser i Mattilsynet og reduksjon av matproduksjonsavgift på sjømat på flere områder. Dette kommer medlemsbedriftene til gode og er et arbeid vi har stort fokus på.

Store ord – lite handling

"Norge må være ledende internasjonalt innen forskning og risikovurdering knyttet til sjømatområdet", sies det i FKDs budsjettforslag for 2005. FHL mener en beskjedne økning på 1 mill kroner til NIFES for å styrke forskningen på fremmedstoffer i sjømat harmonerer dårlig med dette. Det er svært viktig å ha tilgjengelig vitenskapelig dokumentasjon på området trygg sjømat. Derfor må norske myndigheter satse betydelige ressurser på å sikre at det finnes harde tall og kalde fakta knyttet til alle forhold i det marine miljø. Denne type dokumentasjon må være næringsnøytral og objektiv. Det kan bare sikres gjennom tilstrekkelige bevilgninger over statsbudsjettet.

oljevernberedskapen både når det gjelder tilgjengelighet langs hele kysten, effektive oljesamlere og oljeopptakere og utstyr for å kunne "se i mørket".

FHL har vært en aktiv pådriver på dette området overfor bl a Regjeringen i sitt arbeid mot en Stortingsmelding om sjøsikkerhet og oljevernberedskap. Vi har samarbeidet tett med blant andre Norges Fiskarlag og WWF, en noe uvanlig allianse som har fått en del oppmerksomhet.

Å hindre introduksjon av fremmede arter via ballastvann er også viktig for fiskeri- og havbruksnæringen. En må hindre negativ påvirkning på økosystemene fra introduserte arter og sikre sjøområdene med akvakulturvirksomhet. FHL har derfor stilt konkrete krav til norske myndigheter i forbindelse med deres arbeid på dette området.

Forskning og utvikling

- **FoU-virksomheten i FHL skal bidra til et best mulig grunnlag for fiskeri- og havbruksnæringens framtidige konkurransefortrinn.**

Et viktig verktøy for å ta tak i og bidra til å løse næringens utfordringer er Fiskeri- og havbruksnæringens Forskningsfond (FHF). FHLs FoU-arbeid omfatter både aktivt arbeid inn mot Norges Forskningsråd og Innovasjon Norge, og innspill til prioriteringer for bruk av midler fra FHF. FHL koordinerer og leder en rekke prosjekter.

FoU-virksomheten i FHL industri og eksport er organisert i et team på 5 personer og består av fagsjef FoU samt fire prosjektledere. Involveringen av fiskeindustribedriftene skjer gjennom forumsaktiviteten med deltagelse fra over 100 medlemsbedrifter. I 2004 ble det driftet 6 faglige fora, der bedrifter møter forskere og leverandørindustri, utveksler erfaringer og diskuterer FoU-behov. Foraene arrangerer faglige samlinger og utgir egne informasjonsbulletiner.

Medlemsstatus

Filetforum:	17 bedrifter
Rekeforum:	7 bedrifter
Pelagisk Forum:	22 bedrifter
Bacalao Forum:	21 bedrifter
Tørrfiskforum:	37 bedrifter
Teknisk forum:	(kun prosjektvirksomhet)

Viktige resultater

- **Kvalitetsforbedring:**

Tørrfiskforum, Bacalao Forum og Filetforum gjennomførte i 2004 et større prosjekt i samarbeid med Fiskeriforskning for å dokumentere sammenhengen mellom kvalitetsfeil på råstoffet, og hvilken kvalitets- og verdiforringelse det gir på ferdig produkt av filet, saltfisk og tørrfisk. Resultatene fra prosjektet ble i nov./des. 2004 presentert for fiskere og fiskekjøpere i møter på hhv. Myre, Andenes, Leknes, Senjahopen, Tromsø og Ålesund.

- **Emballasjeutvikling:**

Tidligere ble tørrfisk til Italia presset, buntet sammen med streng og pakket i jutesekker. I dag ønsker stadig flere kunder i Italia tørrfisk pakket i pappesker. Tørrfiskforum har derfor i samarbeid med 4 bedrifter utviklet en pakkemaskin som også presser fisken, og samtidig utviklet ny emballasje i massiv papp til denne pakkemaskinen. Ved bruk av det nye systemet får bedriftene 5 tonn mer tørrfisk pr. trailer og dermed lavere transportkostnader pr. kg fisk, raske pakking og emballering som sikrer høyere kvalitet.

- **BaccoTag:**

Bacalao Forum har sammen med Seafood Automation AS og Jangaard Export AS utviklet et online merkesystem for saltfisk og klippfisk. Tilbakemeldingene er gode og merkemaskinen førte også til at Seafood Automation AS ble nominert til Innovasjonsprisen 2004 under Nor-Fishing.

- **Framtidens klippfiskvraking:**

Fram til i dag har bedømmelse av vanninnhold i klippfisk vært et arbeid gjort av vrakere. Dette er tidkrevende og kan gi usikre og subjektive resultater. Den 11. mai 2004 ble en prototype for objektiv og hurtig vannmåling i klippfisk vist for næringen. Resultatene ser meget lovende ut. Prosjektet følges opp med en videreføring for objektiv og automatisk bedømmelse av visuell kvalitet.

- **Automatisk pakking og legging av filet:**

Automatisering av monotone og gjentakende arbeidsoperasjoner har høy prioritet i filetindustrien. Flytting og pakking av ferske filetstykker er belastende for operatører og en stor kostnad for bedriften. I 2004 ble en prototyp for griping av filet og plassering i enhetspakninger demonstrert. Sintef Teknologiledelse har, i samarbeid med bedrifter i Filetforum, kommet fram til et redskap som griper filetstykker i bevegelse og holder disse fast slik at filetene flyttes til ønsket posisjon av en robotarm. Teknologien er søkt patentert og det er vist interesse fra bransjer også utover fileindustrien. Prosjektet vil bli videreført i 2005 hvor planen er å kunne vise en fullskala prosesslinje i 3 bedrifter innen utgangen av 2006.

Prototypen for vannmåling i klippfisk.

Prosjektaktiviteten

I tabellen under vises nye prosjekter som er igangsatt i 2004. Prosjektene er fordelt på de ulike fora. Prosjektkostnad samt hovedfinansiering er tatt inn i tabellen.

NYE PROSJEKTER FHL industri og eksport 2004 (i 1 000 kr)

Prosjektnavn	Prosjekt-kostnad	FINANSIERING				Egenfinan-siering
		FHF	IN	NFR	Andre	
Fileforum						
Handl.plan for lønnsom foredling av laks	400	400	0	0	0	0
Foredling av ferske fiskeprodukter	1 900	1 000	900	0	0	0
Fjerning av bein fra pre-rigor laksefilet	1 750	1 000	750	0	0	0
Ref.gruppe, utvikl. av tekn. for det. av kveis	200	200	0	0	0	0
Sum	4 250	2 600	1 650	0	0	0
Rekeforum						
Markedsprosjekt Norske reker i Russland	4 060	1 030	1 000	0	0	2 030
Sum	4 060	1 030	1 000	0	0	2 030
Pelagisk Forum						
Handl.plan, lønnsom verdisk. pel. råstoff	840	840	0	0	0	0
Oms.former, pel. fisk	500	500	0	0	0	0
Pel. råstoff som attr. kvalitetsprodukt	850	0	0	425	0	425
Buksprenging i pel. fisk	1 347	0	0	627	0	720
Parasittologiske u.søk.	300	150	150	0	0	0
Sum	3 837	1 490	150	1 052	0	1 145
Bacalao Forum						
Automatisk kvalitetssort. klippfisk	1 000	1 000	0	0	0	0
Markeds-/produktutv.	1 200	600	600	0	0	0
Biprodukter	300		300	0	0	0
Klippfisk Sei	1 100	550	550	0	0	0
Kvalitetsforbedring (Tørrf.forum)						
Sum	3 600	2 150	1 450	0	0	0
Tørrfiskforum						
Mucoso	1 372	372	300	0	0	700
Fluemark	795	195	170	0	0	430
Kvalitetsforbedring	1 100	800	0	0	300 ¹	0
Lovbeskyttelse	1 188	200	300	0	0	688
Presse-/pakkemaskin	200	200	0	0	0	0
Emballasjeutvikling	702	100	170	0	130 ²	302
Strukturmåling kval.	300	300	0	0	0	0
Sorpsjonsisotermer	120	60	60	0	0	0
Energnettverk fiskeri	4 500	0	0	0	2 100 ³	2 400
SUM	10 277	2 227	1 000	0	2 530	4 520
SAMLET	26 024	9 497	5 250	1 052	2 530	7 692
	100 %	36,49 %	20,17 %	4,04 %	9,64 %	29,57 %

¹ Norges Råfisklag

² Marinepack

³ Enova

FoU-arbeidet i FHL havbruk

er organisert med en fagsjef og et FoU-utvalg med fire medlemmer. Prioritering av oppgaver og områder base-res på innspill direkte fra medlemmer, fra forskningsinstitusjoner, leverandørbedrifter og forvaltningen. Medlemmer i FoU-utvalget sitter både i programstyret for Havbruksprogrammet i Norges Forskningsråd (NFR), i styret i Fiskeri og havbruksnæringens forskningsfond (FHF) og har vært aktive deltagere i utformingen av nye, havbruksrettede programmer i Forskningsrådet. Å bidra aktivt til samspillet mellom Forskningsrådet, Innovasjon Norge og FHF for finansiering av havbruksforskning er en viktig del av FoU-arbeidet i FHL havbruk.

FHL havbruk har på oppdrag fra FHF ansvar for å koordinere mange av de havbruksrettede aktivitetene helt eller delvis finansiert derfra. Dette omfatter utarbeidelse av handlingsplaner, etablering av prosjekter samt faglig oppfølging av disse. Gjennom Federation of European Aquaculture Producers (FEAP) er FHL havbruk aktiv i flere EU-finansierte forskningsprosjekter og bidrar med innspill til EUs framtidige prioriteringer for akvakulturforskning.

FoU-arbeidet i FHL havbruk har hovedfokus mot den "levende" delen av produksjonen, mens FHL industri og eksport har hovedfokus fra slakting og videre utover mot kundene. Det er viktig med kunnskap om de faktorer i selve oppdrettsvirksomheten som kan påvirke kvaliteten på sluttproduktet. FHL havbruks FoU-plan har både i 2004 og årene før særlig vektlagt miljøvennlig oppdrett, nye råvarekilder for fiskefôr, smoltkvalitet og fiskehelse. Forbedringer på disse områdene vil både gjøre næringen i stand til å produsere mer effektivt, og gi positive bidrag relatert til miljø, ressursutnyttelse og fiskevelferd.

Noen viktige resultater

• Fiskefôrråvarer:

Nye råvarer til produksjon av fiskefôr er et aktuelt tema. Prosjekter delvis finansiert av FHF har vist at krill kan være råvare for produksjon av fiskefôr. Tidligere har høyt innhold av fluor vært et argument mot bruk av krill som fôrråstoff. Nye resultater viser at fluor fra krill i meget liten grad tas opp i oppdrettsfisk. Om det er mulig å høste krill i betydelige mengder uten å påvirke økologiske balanser negativt vet en fremdeles ikke nok om.

• Smolt:

Smolt er en av de viktigste innsatsfaktorene i matfiskoppdrett. Dårlig smolt kan få store konsekvenser i form av redusert tilvekst, økte sykdomsproblemer og dårlig slaktefiskkvalitet. FHL havbruk har derfor gjennom prosjektet "Vannkvalitet – smoltkvalitet", og en videreføring av Vannkvalitetsundersøkelsene i smoltanlegg (25 anlegg deltok i 2004), satt fokus på dette. For høye vanntemperaturer (16°C) selv i kortere perioder helt fram til smoltstadiet øker forekomsten av fortykket ryggrad i haleregionen hos slaktefisk, slik at fisken må nedklasseres. Overmetning av oksygen i karene er både unødvendig, kostbart og gir dårlig smoltkvalitet. Dette kan føre til økt påslag av lakseluslarver på smolt etter utsett, men gir ikke økt forekomst av irreversibel katarakt. Blanding av ferskvann og sjøvann direkte i karene kan også, ved enkelte vannkvaliteter, være totalt ødeleggende for smoltkvaliteten. En del av disse resultatene har også direkte betydning for de som arbeider med villaks og for kultiveringsanlegg.

• Fiskesykdommer:

Kunnskap som kan bidra til å forebygge fiskesykdommer er svært viktig. Det er nå vist at blåskjell ikke er reservoar for ILA-virus. Selv skjell hentet fra anlegg med utbrudd av ILA blir etter kort tid virusfri. Slik kunnskap er viktig for å vurdere behov for brakklegging av lokaliteter i forbindelse med sjukdom.

Bedre forebygging av virussykdommer, og spesielt IPN, har vært prioritert de siste årene. Det er nå vist at IPN-virus i Norge ikke er en ensartet gruppe. Selv om forskjellige stammer er genetisk ganske like, skiller de seg fra hverandre ved at enkelte gir høy dødelighet, mens andre gir ingen eller lav dødelighet. Erkjennelsen av at IPN-virus opptrer både som "snille" og "sinte" varianter kan endre forutsetningene for overvåkings- og kontrollrutiner i næringen.

• Bruk av utstyr:

Flere prosjekter har vist at riktig bruk av utstyr er minst like viktige som teknologiske nyvinninger når det gjelder å forebygge rømming. Store skader på not kan oppstå ved feil håndtering, og det er viktig at løfteutstyr, not og annet utstyr er riktig tilpasset hverandre.

Spennende fagstoff finner du på www.fhl.no

Helse, miljø og sikkerhet

Satsingsområdet er knyttet til NHOs handlingsplaner med hovedsatsingen om et mer inkluderende arbeidsliv. Herunder:

- **Ledelse, organisasjon og samhandling.**
- **Økt nærvær - redusert fravær.**
- **Et enklere og bedre regelverk.**

Intensjonsavtalen om et mer inkluderende arbeidsliv

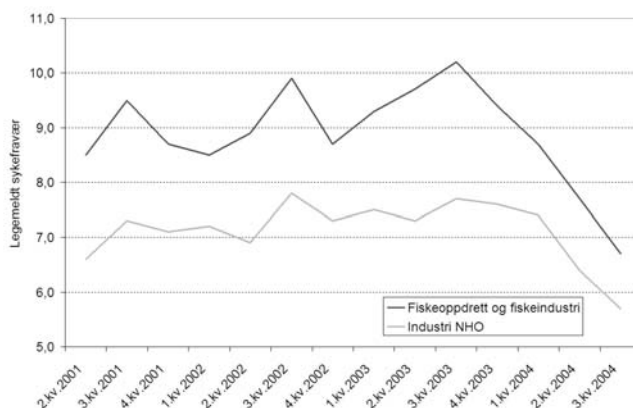
FHL er i likhet med hovedstyret i NHO oppbrakt over Regjeringens brudd på den skriftlige avtalen med arbeidslivets parter om et mer inkluderende arbeidsliv. Det er et skritt i riktig retning at iverksettelsen av 10 prosent arbeidsgiverfinansiering ved langtidsfravær er utsatt til 1. juli, og at det åpnes for en revurdering av forslaget dersom sykefraværet utvikler seg mer positivt enn forventet. Regjeringens forslag om at arbeidsgiverne skal betale 10 prosent av trygdens utgifter fordi sykefraværet ikke gikk ned, er for fiskeri- og havbruksnæringens vedkommende ikke basert på våre realiteter. FHL håper at Regjeringen ved neste korsvei (som er revidert statsbudsjett), vil basere seg på det de nye tallene i sykefraværsutviklingen viser. Det legemeldte sykefraværet i FHLs medlemsbedrifter gikk ned fra 10,2 prosent i 3. kvartal 2003 til 6,7 prosent i 3. kvartal 2004. Egenmeldt fravær er på ca 1 prosent.

Betydelig nedgang i sykefraværet

På ett år falt det legemeldte sykefraværet i FHLs medlemsbedrifter med hele 35 prosent eller 14 000 dagsverk. Nivået er nå nede på 1991/92-nivå som er det laveste FHL har registrert. 58 IA bedrifter representerer ca **32 prosent** av de ansatte i FHLs medlemsbedrifter.

Bedrifter med inngått IA-avtale senest 1. april -03, reduserte sykefraværet fra 11,6 prosent i 3. kvartal 2003 til 7,1 prosent i 3. kvartal 2004, – en reduksjon på hele **38 prosent**. Nedgangen i sykefraværet er også betydelig i bedrifter som ikke har inngått IA-avtale.

Hovedtendensen er rekordnedgang i sykefraværet i 3. kvartal 2003 i forhold til samme kvartal i 2004. Man bør være forsiktig med å generalisere på bakgrunn av enkeltkvartaler. Det kan skyldes sesongmessige variasjoner. Trenden i sykefraværet har imidlertid vært klart nedadgående de siste kvartalene. FHL gratulerer bedriftene med resultatene så langt; nå blir det viktig å holde fokus i arbeidet videre. Vi jobber kontinuerlig med forbedring av arbeidsmiljø og reduksjon av sykefravær og oppfordrer alle bedrifter til å bli IA-bedrift og systematisere arbeidet med inkluderende arbeidsliv. Det er med glede FHL registrerer at entusiasme og engasjement blant både arbeidsgivere og arbeidstakere gir resultater.

Lønns- og arbeidsvilkår, arbeidsgiverspørsmål

- **FHL skal arbeide for en tariffpolitikk som sikrer konkurransekraften, bedrer lønnsomheten og rekrutteringen, samt sikrer arbeidsplassene.**
- **FHL skal være en effektiv, medlemsstyrt organisasjon, som yter bedriftene profesjonell service.**

Tariffoppgjøret 2004 ble gjennomført som et forbundsvis oppgjør. FHL forhandlet Fiskeindustrioverenskomsten, Havbruksoverenskomsten og Overenskomst for fiskemel- og fiskefôrindustrien. Resultatet av forhandlingene var at det ble gitt et generelt tillegg på kr 1,- for alle overenskomstene. I tillegg ble skiftsatser og fagbrevtillegg justert. Samtlige oppgjør er samlet sett økonomisk i tråd med resultatet i frontfagoppgjørene, hvor det ble operert med en årslønnsvekst på ca. 3,5 %.

Spørsmålet om pensjon, som var et hovedkrav fra arbeidstakersiden ved oppgjøret, ble løst i meglingen i frontfagoppgjøret. Løsningen gikk her ut på at Regjeringen i et svarbrev til partene opplyste at de ville fremme et lovforslag om obligatorisk tjenestepensjon i arbeidslivet. Dermed vil eventuelle pensjonsforpliktelser bli gjeldende for hele arbeidslivet og ikke bare de bedrifter som er tariffbundet.

De lokale tilleggene bedriftene har gitt i 2004 har vært beskjedne.

FHL har bistått medlemsbedriftene ved forhandlinger i lokale tvister om avtaleverket, samt under forhandlingsmøter i oppsigelsessaker. Vi har også ført to rettsaker for medlemsbedriftene.

FHL har avholdt to tariffkonferanser, vår og høst, i samarbeid med NBL og KIFF.

FHL industri og eksport

2004 har vært nok et tøft år for fiskeindustrien. Samtidig er det verdt å merke seg at for første gang på flere år peker nå pilen oppover. Vi har hatt en positiv eksportutvikling i flere av våre markeder. Endringer i internasjonale forhold, herunder rente- og valutasituasjonen, har bidratt til dette. Markedsadgang og økt konkurranse fra lavkostland er fremdeles avgjørende faktorer for lønnsomheten for norsk fiskeindustri. Flere av disse parametrene ble forverret i 2004, blant annet gjennom EUs utvidelse østover 1. mai. Det må derfor fremdeles jobbes aktivt for å sikre fiskeindustrien og eksportørene konkurransedyktige rammebetingelser.

Forskning og utvikling – prioritert område

FHL industri og eksports engasjement innenfor forskning og utvikling (FoU) er stort og utgjør en betydelig del av foreningens totale virksomhet. Vi har etablert egne fagfora for FoU, som fungerer som møteplass for bedrifter, forskere og leverandørindustri. Det genereres faglig gode resultater fra vår prosjektvirksomhet og mange prosjekter har resultert i nyskaping som allerede er tatt i bruk av næringen. Vi opplever en gledelig økning i bedriftenes engasjement innenfor FoU, og vi vil fortsatt påta oss et særskilt ansvar for utviklingsprosjekter styrt av bransjen selv. (Se for øvrig eget kapittel om FoU-virksomheten på sidene 6-7).

Kampen mot uregulert fiske

2004 viste med all tydelighet hvor prekær situasjonen er når det gjelder uregulert fiske. I pelagisk sektor kom dette klart fram etter at Norge og EU innførte felles vanntreksbestemmelser fra og med 1. februar. Det er på det rene at flere av våre viktigste konkurrenter opererer mer eller mindre uten kontroll. Dette er biologisk uholdbart samtidig som det skaper betydelig konkurransevridning i forhold til norsk pelagisk konsumindustri. I 2004 fikk vi også dokumentert at det russiske overfisket i Barentshavet er verre enn noen gang, og at det ikke er noe som tyder på at kontrollsamarbeidet mellom Norge og Russland fungerer. Det er åpenbart at myndighetene må ta tak i det uregulerte fisket på en ny og langt mer offensiv måte.

Kvoteforhandlinger – ro med Russland, konflikt med EU og Island

FHL industri og eksport deltar aktivt i kvoteforhandlinger med andre land. Arbeidet i Den norsk-russiske fiskerikommisjonen har utviklet seg positivt de senere år, men preges fremdeles av manglende evne til å få bukt med det omfattende russiske overfisket i Barentshavet. Forhandlingene med EU preges av sterk posisjonering og et vanskeligere samarbeidsklima. Særlig har de såkalte Fempartsforhandlingene om NVG-sild vært vanskelige. Norge går derfor inn i 2005 uten en kvoteavtale for NVG-sild. Vi arbeider aktivt for å øke den norske totalkvoten for bl a NVG-sild, og for å sikre norsk landindustri råstoff.

Markedshensynet mer fremtredende i Reguleringsrådet

FHL industri og eksport nedlegger et betydelig arbeid med regulerings saker. Reguleringsarbeidet organiseres gjennom egne og dedikerte reguleringsutvalg for hhv. hvitfisk og pelagisk. Av særlige utfordringer i 2004 var vinterfisket etter NVG-sild, som satte samholdet i organisasjonen og styret på prøve. Videre er eksporten av ubearbeidet råstoff innen både pelagisk sektor og hvitfisksektoren et problem. Vi har hatt som mål å få innført faste fartøyskvoter i kystflåten, og dette arbeidet er nå i ferd med å føre fram.

Nøytral meklingsinstans i prisdrøftelsene

FHL industri og eksport forhandlet i 2004 med salgslagene om etablering av en nøytral meklingsinstans, som skal mekle ved uenighet om både prisfastsettelse på råstoff i førstehåndsomsetningen og ved øvrige salgs- og oppgjørsbetingelser. Det var imidlertid ikke mulig å få med salgslagene på en avtale som omfatter salgs- og oppgjørsbetingelser. Samtalene endte derfor med brudd, og saken er oversendt myndighetene til behandling.

De ulike sektorene

Konvensjonell sektor

Det ble i 2004 eksportert saltfisk til en verdi av 1.010 mill kr og klippfisk for 2.530 mill. Dette var en økning på 16 % sammenlignet med 2003. 47 % av totalkvantumet av klippfisk var sei, som sto for 2/3 av leveransene til Brasil. Verdimessig gikk 64 % av klippfisk-/saltfiskeksporten til EU og 20 % til Brasil.

Lønnsomheten var generelt bedre i 2004 enn året før. Likevel har noen konvensjonelle bedrifter gått konkurs. Kapasiteten er fremdeles tilstrekkelig og råstofftilgangen er den største utfordringen i overskuelig framtid.

Norge holder stillingen godt som markedsleder i de oversjøiske hovedlandene, men konkurransen merkes fra mange hold. Konvensjonell sektor møter et gjennomgående problem i vår sterke krone.

Pelagisk sektor

Produsentene og eksportørene har i 2004 gjort en god jobb i eksportmarkedene og solgt sild og makrell for vel 5 milliarder kr. For hovedproduktet, fryst sild, er prisøkningen sammenlignet med 2003 noe over 20 %. For hovedproduktet, fryst makrell, er prisøkningen sammenlignet med fjoråret 22,5 %.

I 2004 kom det klare signaler om at den pelagiske havgående flåten vil bli bygget ned fra ca 85 til ca 65 ringnotbåter. Denne utviklingen ventes å skyte fart og vil innebære store utfordringer for landindustrien. Lastene vil bli større, og flere anlegg vil måtte bygge ut mottaks- og frysekapasitet for å kunne håndtere de nye båtene. I tillegg stilles det økede krav til dybde ved kai. Et tilleggsproblem vil være at et så begrenset antall båter skal betjene en industri som i alle fall i dagens situasjon av de fleste regnes å ha overkapasitet.

Mangelen på kontroll med leveransene til pelagisk industri i en del av våre konkurrentland er en stor utfordring for lønnsomheten til norsk industri. FHL er derfor glad for at norske myndigheter har tatt tak i denne problematikken internasjonalt, men ennå gjenstår det et betydelig arbeid før man får like betingelser for norsk og utenlandsk industri.

I 2004 ble det ikke oppnådd enighet om den internasjonale fordelingen av Norsk Vårgytende Sild. Basert på sonetilhørighetsprinsippet krever Norge 70 % av totalkvoten. I de opprinnelige forhandlinger i 1996 fikk Norge bare 57 %. Konflikten med EU, Russland, Island og Færøyene ble ikke løst. Et resultat av konflikten var at båter fra Island, Færøyene og EU ikke fikk anledning til å lande NVG-sild i Norge. Dette medførte tap av et kvantum fra utenlandske båter på mellom 50.000 og 100.000 tonn sild for norsk industri.

Laks og ørret

Fire hovedsaker har preget arbeidet i 2004; dumpinganklagene mot stor norsk regnbueørret i EU, safeguard-saken mot import av laks i EU, dumpingsaken mot laks i EU, samt arbeidet med å få avsluttet anti-dumping og subsidiesaken i USA gjennom en såkalt Letter of no interest eller Sunset Review. Arbeidet innen lakse- og ørretsektoren har skjedd i regi av Referansegruppen for laksesaken og Laksesekretariatet.

Arbeidet med safeguardløsningen har vært en hovedoppgave for norske myndigheter og næringen i 2004. Fra næringens side har arbeidet vært rettet mot organisasjoner i de ulike EU-land og organisasjoner på EU-nivå. Næringen har også gitt norske myndigheter råd i safeguardsaken.

I dumpingsakene er kontakten med næringsinteresser og myndighetsorgan svært viktig. I 2004 fikk vi et gjennombrudd i forhold til kontakten med de sentrale europeiske arbeidstakerorganisasjonene og forbrukerorganisasjonene. Næringsorganisasjoner, industriorganisasjoner, industriselskap, arbeidstaker- og forbrukerorganisasjonene er viktige både som målgrupper og samarbeidspartnerne for dette arbeidet.

Rekeindustrien

Rekenæringen har gjennomlevd et nytt vanskelig år. Eksporten av pillede reker har holdt seg på samme nivå som for 2003 med svakt økende pris. Året startet med en fin prisutvikling særlig i det engelske markedet, men falt fort tilbake utover våren. Markedsadgang og toll har vært en viktig sak og det var knyttet stor forventning til en økt tollfri kvote til EU fra 1. mai. Av forskjellige årsaker gikk ikke dette som forventet og først i november fikk saken en midlertidig løsning. Fra 1. januar 2005 skal Norge ha en tollfri kvote til EU på 8000 tonn noe som nok vil lette situasjonen. Av andre positive nyheter må lansering av norske reker i Russland. Den 2. desember ble pillede reker av merkevaren TROMS lansert i Norges ambassade i Moskva overfor innkjøpere og presse.

Bransjen er bekymret for råstoffsituasjonen. Lønnsomheten i fangstleddet er lav og en kan frykte sviktende deltakelse i rekefisket. Presset på prisene fra Island som importerer store kvanta for å kompensere for sviktende fiske i egen sone, kan føre til prisøkning på råstoff som det ikke er grunnlag for i markedet. Det er derfor viktig å fortsette arbeidet med å bedre handelsbetingelsene med EU.

Filetindustrien

Norsk hvitfiskindustri har de siste årene fått svekket sin konkurransevne. Antall filetbedrifter i Norge ble ytterligere redusert i 2004. Økt konkurranse i markedet og det generelt høye kostnadsnivået her hjemme har bidratt til dette. Videre preges deler av hvitfiskindustrien av dårlig samsvar mellom produksjonskapasitet og råstofftilførsel.

Sammenliknet med 2003 er det en gledelig oppgang å spore innen enkeltsegmenter. Statistikken for 2004 viser at eksporten av fersk filet har hatt en økning fra 4 164 tonn i 2003 til 6 560 tonn i 2004. Dette omfatter summen av torsk, hyse og seifilet. I prosent er økningen på 57,5 %. Omregnet til verdi har eksporten økt fra 155 mill. til 289 mill.kr, en økning på hele 85,9 %. I FHLs handlingsplan for foredling av ferske fiskeprodukter er det en ambisjon om å nå 12 000 tonn fersk filet innen utgangen av 2006. Dette målet er vi på god vei til å nå.

Som følge av oppgangen i hvitfiskmarkedet har minsteprisen for torsk og hyse økt i 2004, mens den for sei har stått uendret gjennom året.

Tørrfisksektoren

Det ble i 2004 eksportert omlag 6.200 tonn tørrfisk til en verdi av 637 mill. kr. Det var en økning i kvantum på omlag 200 tonn i forhold til 2003, mens verdien økte med ca. 35 mill. kr i forhold til 2003. Den gjennomsnittlige prisen på tørrfisk økte fra 101 kr/kg i 2003 til 103 kr/kg i 2004.

Italia er fortsatt det klart viktigste markedet for norsk tørrfisknæring. Her ble det i 2004 eksportert 3.029 tonn til en verdi av 416 mill. kr. Det var en nedgang i kvantumet på omlag 200 tonn i forhold til 2003. Gjennomsnittsprisen til Italia økte imidlertid fra 125 kr i 2003 til 137 kr i 2004, slik at eksportverdien for 2004 likevel økte med 13 mill. kr. Nigeria er det andre store markedet for norsk tørrfisk, og her ble det i 2004 eksportert omlag 1.600 tonn til en verdi av 77 mill. kr. Det er en liten økning i både mengde og verdi sammenlignet med 2003.

Deler av tørrfisknæringen hadde et godt år i 2004. Imidlertid førte høye temperaturer i april/mai til at enkelte distrikt i Lofoten fikk en vesentlig høyere andel utkast enn normalt, og derved svekket resultat.

Kongekrabbeindustrien

I 2004 ble det eksportert nær 700 tonn produsert kongekrabbe, det aller meste i fryst tilstand. Hovedmarkedene for kongekrabbe fra Norge er Japan, USA og EU.

Kvoten på 280.000 kongekrabber i 2004 var fordelt på 270.000 dyr til kommersiell fangst og 10.000 dyr til forskningsfangst. Prisdrøftelsene mellom FHL industri og eksport og Norges Råfisklag høsten 2004 ble gjennomført i to runder. 17. september ble det brudd mellom partene, og minsteprisen fra høsten 2003 ble videreført på 69, 50 kr per kilo. Minsteprisen ble først redusert 18. oktober, etter at et samlet kjøperkorps hadde gjennomført kjøpestopp to ganger. Prisnedgangen til 61 kr harmoniserte med prisnedgangen i Alaska, der kvoten på kongekrabbe har økt radikalt siden 2002.

Det er avholdt kurs for fiskere og produsenter av kongekrabbe, der fokus har vært på produksjon, pakking og arbeid med å høyne kvaliteten på norskprodusert kongekrabbe. Det er også nedlagt betydelig innsats for å videreutvikle og implementere merkevaren kongekrabbe fra Finnmark ("Varanger Red King Crab").

Sommeren 2004 ble det åpnet for et utrydningsfiske etter kongekrabbe vest for 26° øst, men dette fisket har så langt hatt begrenset omfang.

Kvalkjøttomsetning

Kvoten for fangst av småkval i 2004 ble fastsatt til 670 dyr, en reduksjon fra 711 dyr i 2003. Norges Råfisklag omsatte 614 754 kilo kvalkjøtt til en første-håndsverdi av 18 116 606 kr.

Minsteprisen på småkvalkjøtt ble fastsatt til 29,00 kr per kilo. FHL industri og eksport og Norges Råfisklag ble imidlertid enige om å øke den totale markedsføringsinnsatsen for kvalprodukter i 2004. Dette ble gjennomført ved at kjøpersiden gikk inn med 0,50 kr i markedsføringsmidler per omsatt kilo kjøtt, mens fangstsiden og Norges Råfisklag gikk inn med 0,30 kr hver. Målet var å øke omsetningen av kvalkjøtt gjennom dagligvarehandelen og Horeca-sektoren og å bidra til å bygge et positivt omdømme for kvalkjøtt.

Det er gjennomført flere møter mellom salgslagene, Norges Fiskarlag og FHL industri og eksport for å øke verdiskapningen i kvalfangstsektoren. Vi bidro aktivt under behandlingen av sjøpattedyrmeldingen våren 2004.

Nyheter fra hele fiskeri- og havbruksnæringen på www.fhl.no

FHL havbruk

Vår vanskelige handelspolitiske situasjon har i høyeste grad også preget 2004 for FHL havbruk. Adgang til markedene ute og tilgang til areal hjemme, er store saker for bransjeforeningen. Dette er også omtalt på side 2, 3, 4 og 12 i denne rapporten.

Et resultat av det samla næringspolitiske arbeidet, er den nye vinklingen og fokuset på havbrukspolitikken som nå er i støpeskjeen. Et eksempel er policyformuleringene for den nye havbrukspolitikken som skal funderes på at "Utviklingen i næringen krever at havbrukspolitikken fortsetter å endre fokus i industriell retning for å ivareta verdiskapningen i regionene". Fiskeri- og kystdepartementet har nå som målsetting at: "Prinsippet for utviklingen av det nye lovverket bør endres fra hvem som eier virksomheten til hvordan den drives".

Anslag mot laksen

2004 startet urolig, med store oppslag på bakgrunn av en amerikansk undersøkelse om miljøgifter i fisk publisert i tidsskriftet Science. Her ble mediernes makt, utfordringer knyttet til at vi er i et globalt marked og viktigheten av en god beredskap og kompetente norske fagmiljø godt belyst. Nasjonalt folkehelseinstitutt, Mattilsynet og NIFES slo alle fast at det ikke er noen grunn til å være bekymret for å spise norsk oppdrettslaks. I juni fulgte det britiske mattilsynet opp med en anbefaling om å spise mer fet fisk. Organisasjonen konstaterer at varslingsystemer fungerer og en vil fortsatt jobbe for at det skal finne gode data og gode rutiner for å møte slike situasjoner med. FHL deltar i en aktiv videreutvikling av fiskeri- og havbruksnæringas beredskapsordning med tanke på trusler mot sjømatens omdømme.

Rammebetingelser i endring

Næringens rammebetingelser er i stadig endring. Det legges ned stor arbeidsinnsats og settes inn mye kompetanse for å sikre at de mange endringene i rammebetingelsene er i tråd med næringens behov. I 2004 har vi hatt følgende store saker på høring:

- utkast til ny lov om akvakultur
- forslag til to nye tildelingsforskrifter
- forslag til endring i gebyrforskriften
- kontroll med eiermessige begrensninger
- ferdigstilling nasjonale laksefjorder og laksevasdrag
- ny driftsforskrift – akvakulturanlegg

Høringssvarene kan leses på www.fhl.no

Noe av det vi har oppnådd:

- Økt Maksimal Tillatt Biomasse for Troms og Finnmark
- Egne rammer for MTB på ørret under oppsegling
- Liberalisering av samdrift på gang
- Oppdrett og marine verneplaner i samspill
- Gjennomslag for gjennomgang av merknader til driftsforskrift før iverksettelse

- Mer praktiske brakkleggingsregler, marinfisk, i driftsforskrift
- Bortfall av 0-rapportering – drift
- Utprøving ny forvaltningsmodell i Trøndelag - saksbehandlingstid redusert til under 2 mnd etter kommunal behandling
- Bortfall av krav om nabovarsel ved flytting/ny lokalitet

Havbruksdata

Havbruksdata endres etter nesten tre års drift. Det skjer etter en evaluering og i forbindelse med innføring av ny driftsforskrift. Dette har foregått i samarbeid mellom Fiskeri- og kystdepartementet, Fiskeridirektoratet, Mattilsynet og FHL. Med ny driftsforskrift, vil også Havbruksdata framstå i ny og revidert utgave. Det får følger for innrapportering av produksjons- og lusedata:

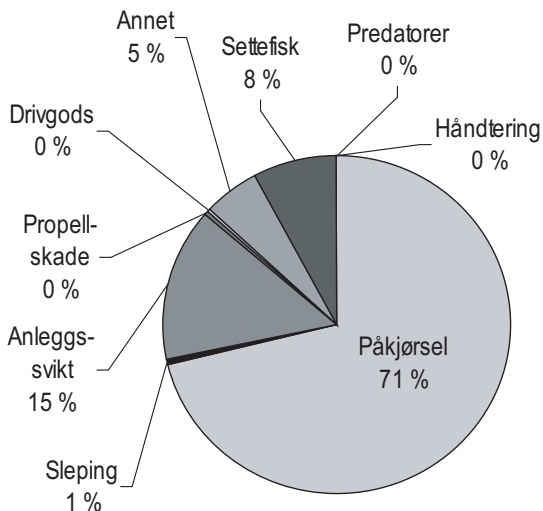
- Statens mål er at mest mulig offentlig rapportering skal forgå gjennom den offentlige portalen Altinn (<http://www.altinn.no>). Derfor tar også Havbruksdata i bruk mulighetene i dette systemet. De fleste har eller vil få et forhold til Altinn gjennom innrapportering av likningsattest og momsoppgaver.
- Rapportering på web vil derfor i framtiden foregå på Altinn gjennom mer tilrettelagte web-basert rapporteringssystemer. Vi forventer at dette blir en forbedring for brukerne.
- Rapportering fra produksjonsstyringsverktøy – blir enklere. Produksjonsstyringsverktøyet overfører dataene direkte til Altinn. Bruker kan kontrollere informasjonen og evt. korrigere denne, før den videresendes fra Altinn til mottakerne.
- Det har vært en god dialog med programvareleverandørene, og de tilpasser sine programmer til det nye rapporteringssystemet.
- Rapporteringsfristen er flyttet fra 15. til den 7. i hver måned. Dette er gjort for å tilfredsstille Mattilsynets behov for en tidligere oppdatering av lusesituasjonen langs kysten, samtidig som dette vil gi oss en hurtigere oppdatering av den nasjonale statistikken.

FHL vil utvide bruken av data fra Havbruksdata, og gjøre produksjonsstatistikken enda bedre. Statistikken benyttes i dag i beslutningsprosesser i organisasjonen og skal også etter hvert gjøres enda mer tilgjengelig for FHLs medlemmer.

Viktige utfordringer

Rømming 2004

Foreløpige tall viser at ca 470 000 laks og ørret rømte i 2004. To anlegg ble påkjørt av skip med påfølgende store skader og store tap av fisk. Disse to tilfellene utgjorde 71 % av antall rømt fisk i 2004. Det er svært viktig å arbeide for at omfanget av rømming reduseres til et absolutt minimum. En rekke tiltak er iverksatt de siste årene. Lovfestede tekniske krav til oppdrettsanlegg (NYTEK) trådte i kraft i 2004. FHL havbruk har fulgt implementering av ordningen tett og har vært pådriver for å få gjennomført en snarlig revisjon av standarden NS 9415. Vi har også fulgt opp ordningen overfor myndighetene og Norsk Akkreditering.

Kilde: Fiskeridirektoratet

FHL havbruk har i 2004 sett på metoder for å identifisere rømt oppdrettslaks og også vurdert om propellbeskyttelse på båter skal innføres som krav. Dette har vært gjort gjennom utvalg ledet av Fiskeridirektoratet. Det siste utvalget konkluderte med at en ut fra kost/nyttevurderinger heller bør stille krav til prosedyrer ved båtanløp framfor krav om propellbeskyttelse. Det har i 2004 ikke vært rømming som følge av propellskader. Konklusjonen til utvalget som vurderte metoder for å identifisere rømt oppdrettslaks er at en beredskapsmetode anses som mest hensiktsmessig, også sett ut fra kost/nyttevurderinger. Metoden går i korte trekk ut på å identifisere rømt fisk ved å gjennomføre en rekke undersøkelser og deretter sammenlikne funnene med fisk i anlegg for å kartlegge hvor fisken kommer fra.

Internkontroll - IK akvakultur

Myndighetene fastsatte i 2004 forskrift om internkontroll på akvakulturområdet (IK akvakultur). Virksomhetene skal dokumentere at oppdretterne planlegger, organisere

og gjennomfører tiltak som sikrer at akvakulturlovgivningen blir fulgt, med et spesielt fokus på miljø, dyrehelse og dyrevelferd. Forskriften er dermed sentral i bedriftenes arbeid med rømmingsforebygging. FHL havbruk har vært aktivt med i utarbeidelse av en elektronisk veileder for innføring av internkontroll. Den er et nyttig verktøy for bedriftene. Distriktslagene og FHL havbruk har arrangert 5 kurs i innføring av internkontroll og omlag 150 personer har deltatt.

Fiskehelse og fiskevelferd

Laksen er vårt friskeste husdyr. Det er oppnådd gjennom effektive vaksiner og forebyggende arbeid, gode overvåkingsrutiner og bekjempelsestiltak. Fisk omfattes av Stortingsmelding om dyrehold og dyrevelferd og oppfølgingen av Stortingsmeldingen har derfor prioritet.

Lus

Etter flere års kontinuerlig innsats har vi i dag kontroll på lusesituasjonen. Det skyldes større bevisstgjøring hos oppdrettere, gode bekjempelsesstrategier og velutviklet regionalt samarbeid. En har i dag et svært godt bilde på lusestatus til enhver tid gjennom innrapportering til lusedata. Dette finnes på www.fhl.no. Etter et stort lokalt engasjement og initiativ fra næringen ble det igangsatt et omfattende forskningsprosjekt i Hardangerfjorden. Prosjektet er tverrfaglig og internasjonalt og skal legge grunnlag for en enda bedre lusebekjempelse. 11 millioner kroner brukes til dette arbeidet og ca halvparten finansieres av næringen selv.

ILA

ILA bekjempes med utgangspunkt i handlingsplan mot ILA som forvaltes av Mattilsynet etter retningslinjer godkjent av EU. Det arbeides nå med å revidere planen som følge av ny kunnskap om ILA-viruset. Endringer må godkjennes av EU. FHL deltar aktivt i denne prosessen. Det var i 2004 diagnostisert ILA på 16 lokaliteter fra Hordaland til Finnmark.

IPN/PD og andre virussykdommer

Bekjempelse av IPN har stort fokus (se s 8). Det ble i 2004 utarbeidet et eget faktahefte om sykdommen. Det tilbys vaksiner mot IPN, men effekten har vært forskjellig. PD-viruset anses som et økende problem. FHL havbruk har vært en av initiativtakerne for å få mer fokus på sykdommen og for å etablere et samarbeid med bl a Irland som har store problemer med PD.

- **Fiskehelse omfattes av EØS-avtalen. Norge er ledende på fiskehelse i europeisk sammenheng og er derfor tungt inne i arbeidet med EUs nye fiskehelsesdirektiv.**

Havbruk = mangfold

Laks og ørret - fremdeles motoren

Eksportverdien av laks økte fra 2003 til 2004 med en milliard kroner, og oppdrettet laks og ørret utgjør nå 44 prosent av samlet eksportverdi av sjømat. Eksportverdi av oppdrettet laks steg med hele 11 %, mens kvantumet kun økte med 6 %. Med andre ord - vi fikk bedre betalt for den fisken som krysset grensen sammenlignet med 2003. Stadig mindre fisk går til vårt hovedmarked EU, mens vi ser en positiv utvikling på en rekke andre markeder. Spesielt Russland har en betydelig økning i sin import av laks og ørret fra Norge - henholdsvis på 40 % og 45 %.

Men det skjer mer

FHL havbruk har en betydelig aktivitet også i forhold til marine arter i oppdrett, særlig torsk. Dette engasjementet har økt i takt med, og til dels i forkant av, utviklingen i næringen og i organisasjonens medlemsmasse. I 2004 ble det ansatt en egen fagsjef for marin fisk og marine arter i oppdrett. FHL havbruk leder forprosjektet til "Samspillet mellom fangst og oppdrett i torskesektoren", et samarbeid mellom sentrale næringsorganisasjoner og virkemiddelapparatet. Nå lages et eget hefte om kvalitetsproduksjon av oppdrettstorsk hovedsakelig rettet mot oppdretterne, selgere og kjøpere.

Torsk - smaken av Norge

Norge er verdensledende innen torskeoppdrett, og store ressurser har vært lagt ned hos oppdrettere og kunnskapsleverandører for å utvikle produksjonen. Det er et fortsatt behov for erfaring og kunnskap, men arbeidet så langt har gitt gode resultater. I 2004 ble det anslagsvis omsatt rundt fem millioner yngel. I tillegg til matfiskoppdrett basert på yngelproduksjon, er det også en positiv utvikling innen fangstbasert havbruk i Norge. I tillegg til produksjon er det også viktig å utvikle markedet. Derfor har det vært lagt ned en betydelig innsats knyttet til posisjoneringen av oppdrettstorsk og annen norsk fersk torsk i markedene. Det ble eksportert 865 tonn produktvekt oppdrettstorsk i 2004, en økning på over 250 tonn fra året før.

Ishavsrøye - for oppdagelsesreisende i god smak

Ishavsrøye er navnet på norsk oppdrettet røye. Det oppdrettes røye i små anlegg flere steder i Norge, og produksjonen har de siste årene ligget stabilt rundt 400 tonn. Laksefisken omsettes både hel, sløyd fra 300 - 800 gram og som filet. Det har de siste årene vært satset midler til innenlands markedsutvikling for nisjeproduktet ishavsrøye. Innsatsen har gitt en merkbar økning i etterspørsel og en hovedutfordring for røyeoppdretterne nå er å øke produksjonen i takt med denne.

Kveite - spesiell fisk til spesielle anledninger

Utviklingen i norsk kveiteoppdrett er positiv. Det ble slaktet over 1000 tonn norsk kveite i 2004, en tilnærmet dobling fra året før. Rundt 800 000 kveiteyngel ble satt ut i 2004, hvorav Island har levert omtrent halvparten. Prognosene fra næringen selv tilsier en stadig økning i produksjonen i årene framover. I markedsføringen av norsk oppdrettskveite fokuseres det på fiskens posisjon som en fisk for de spesielle anledninger og som en art som det i vår kultur knytter seg mange myter og historier til. Forbruket av kveite er vanligvis størst i desember måned her i landet. Eksportøkningen er markant, fra 255 tonn produktvekt oppdrettskveite i 2003 til 416 tonn i 2004.

Det er skjell, det!

Det dyrkes både flatøsters og kamskjell i Norge i dag, i tillegg til en stadig økende blåskjellproduksjon. Foreløpige tall viser at 38 tonn østers ble eksportert i 2004, altså en mangedobling av eksporten i løpet av et par år. Norge har en unik posisjon når det gjelder flatøsters, fordi denne arten er utryddet av parasitter i store deler av Europa. Kamskjellnæringen har slitt med minstepriser som har gjort det vanskelig å konkurrere på de vanlige markedene, men eksporten økte likevel med over 60% fra 2003 til 2004, til 524 tonn. Det aller meste av dette er ville kamskjell. Forsøk med og etter hvert kommersielle tillatelser til havbeite med kamskjell forventes å øke innslaget av dyrkede kamskjell i årene som kommer. Blåskjelleksporten økte med nesten 1500 tonn i samme periode, til 3332 tonn blåskjell i 2004. En stor andel av disse skjellene ble solgt til videre foredling til relativt lave priser, med en klar tendens til bedring utover året. Innenlandsomsetningen av alle skjellartene viser også en klar vekst; skjell er i ferd med å bli festmat i økende deler av befolkningen. Blåskjelldyrkerne har for tiden fokus på markeds kunnskap og på å optimalisere produksjonen i forhold til markedets forventninger. Skjell dyrking er en vanskelig kunst!

FHL fiskefôr

Merkebestemmelser for fôr ("åpen deklarasjon"), utvikling av nytt regelverk i EU angående GMO og grenser for dioksiner og fremmedstoffer i fiskefôr og andre marine produkter er utfordringer det har vært arbeidet med i 2004.

Andre utfordringer er norske myndigheters risiko-håndtering knyttet til fiskefôr og mulig forekomst av salmonella, samt forvaltningen av fremmedstoff-regelverket. Problematikken knyttet til luktutslipp og standardisering av laboratorieanalyse for pigment er også på FHL fiskefôrs agenda. Det ble i 2004 i regi av bransjeorganisasjonen utarbeidet en standardmetode for analyse av astaxathin i tørrfôr til fisk.

En viktig del av arbeidet for å fremme medlemmenes interesser i FHL er faggrupper der alle medlemmene deltar i utvikling av posisjoner og strategier. Det har vært fem slike grupper i arbeid i 2004. Nytt av året er en gruppe som arbeider med fellessatsinger innenfor FoU og en gruppe som skal ivareta gjennomføringen av integrert forurensningskontroll (IPPC-direktivet) i EØS-avtalen.

Det er en sentral målsetting å få økt innflytelse på utformingen av regelverket innenfor områder med særlig relevans for medlemmene. Det gjelder de mange produksjons- og produkt-relaterte kvalitetskrav innenfor matområdet knyttet til fôr, - i særdeleshet de som er forankret i EØS-avtalen. Sikring av trygt fôr og trygg mat er sentralt i denne sammenheng. På denne bakgrunn ble FHL fiskefôr opptatt som assosiert medlem i FEFAK - en føderasjon av fôrproducentforeningene i EUs medlemsland. FHL fiskefôr har gjennom arbeidet i fiskefôrkomiteen i FEFAK fått en langt bedre posisjon for å kunne påvirke regelverktutviklingen på området.

FHL fiskefôr har deltatt i arbeidet i Reklamasjonsnemnda for kraftfôr og fiskefôr. Det har ikke vært behandlet saker i nemnda angående fiskefôr i 2004.

BioMar

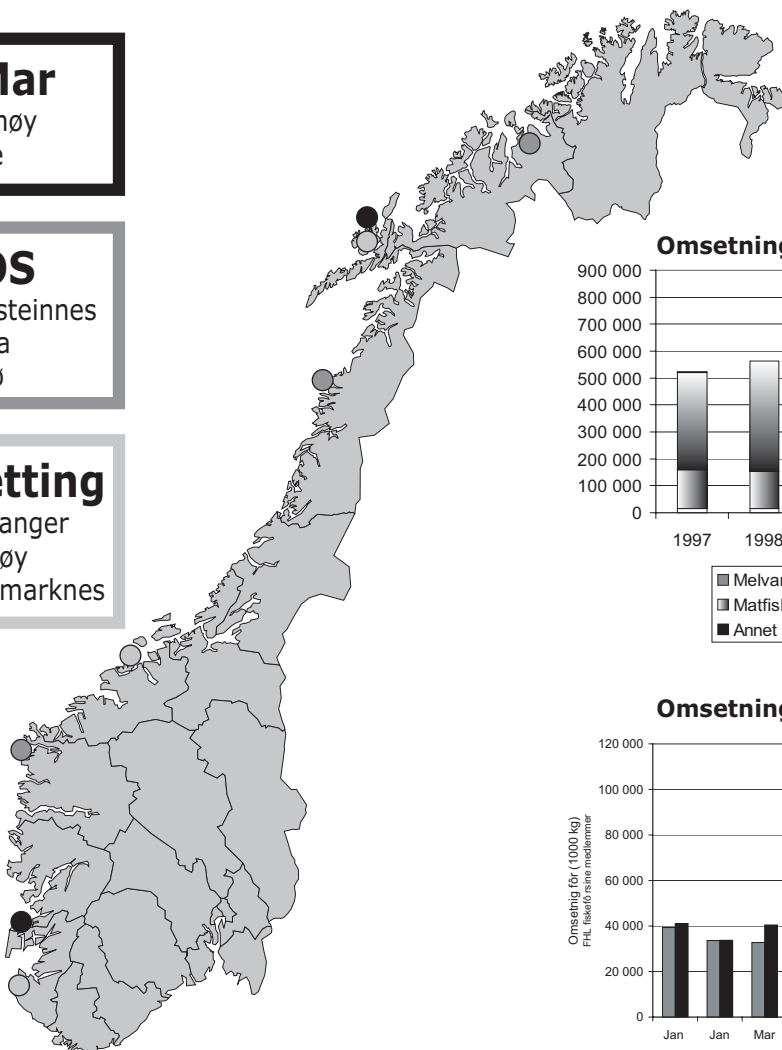
- Karmøy
- Myre

EWOS

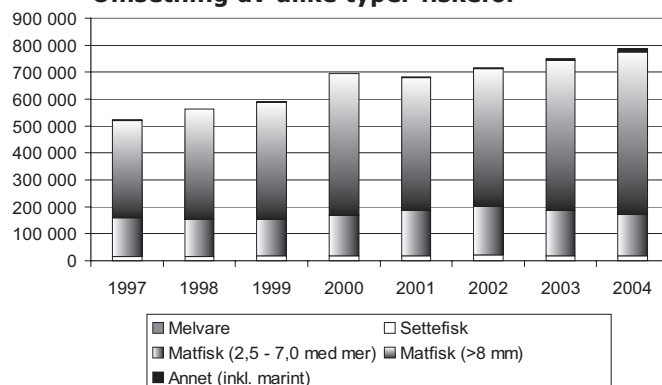
- Storsteinnes
- Halså
- Florø

Skretting

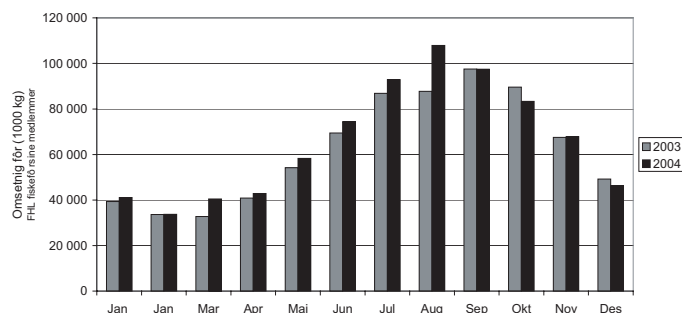
- Stavanger
- Averøy
- Stokmarknes

Omsetning av ulike typer fiskefôr

Omsetning per måned i 2003 og 2004

FHL fiskemel

Den norske fiskemelindustriens hardeste konkurransearena er der kampen om råstoffet utkjempes. Konkurransen mellom de norske fabrikkene skjerpes ytterligere ved at danske fabrikker gis anledning til å delta i Norges Sildesalgslag sin auksjon.

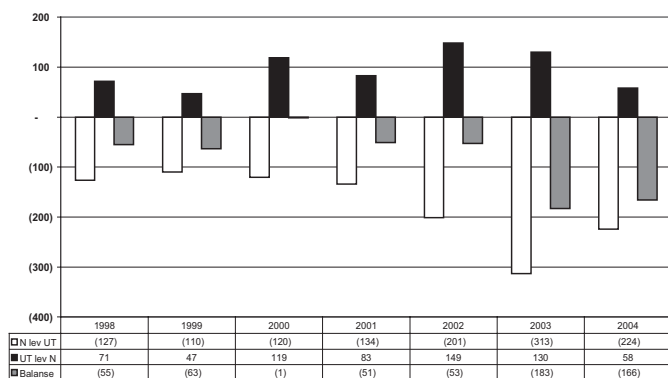
I tillegg tillater sildesalgslaget at norske fiskere inngår avtaler med og leverer råstoff til den øvrige fiskemelindustrien rundt Nordsjøen utenom det ordinære auksjonssystemet. Norsk fiskemelindustri nektes å inngå tilsvarende leveringsavtaler med utenlandske fiskere.

Norge ble for alvor en stor nettoeksportør av råstoff i 2003 med 183 000 tonn. I 2004 utgjorde nettoeksporten hele 166 000 tonn.

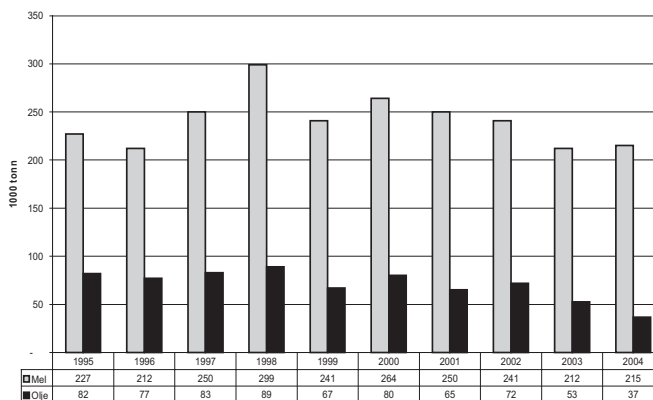
Råstofftilgangen ble i 2004 på 1 010 000 tonn, som er litt i underkant av gjennomsnittet de siste 10 år.

Mens produksjonen av mel er en tilnærmet konstant funksjon av råstoffmengden, er oljemengden avhengig av råstoffets sammensetning. Bortfall av sild og lodde sammen med stigende andel kolmule de siste 10 år har bidratt til at den totale produksjonen av fiskeolje er gått ned fra 80 000 tonn til under 40 000 tonn.

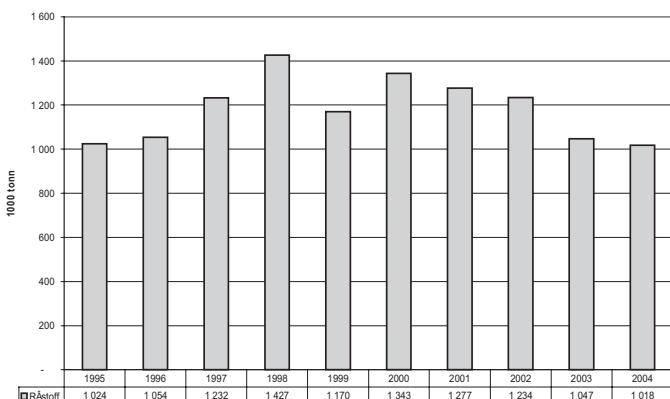
Norges råstoffbalanse med utlandet

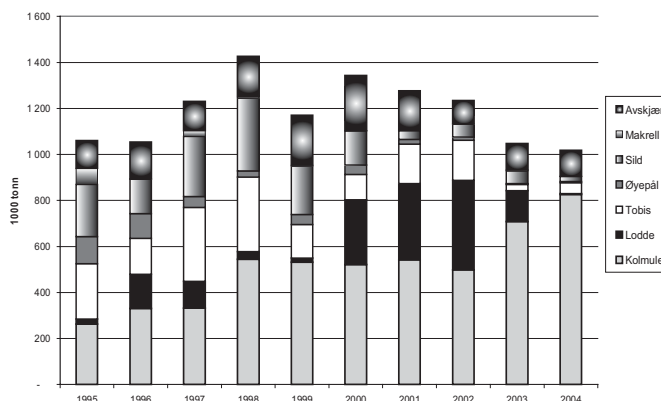
Produksjonen av mel og olje

Råstofftilgang siste 10 år

Råstoff sammensetningen

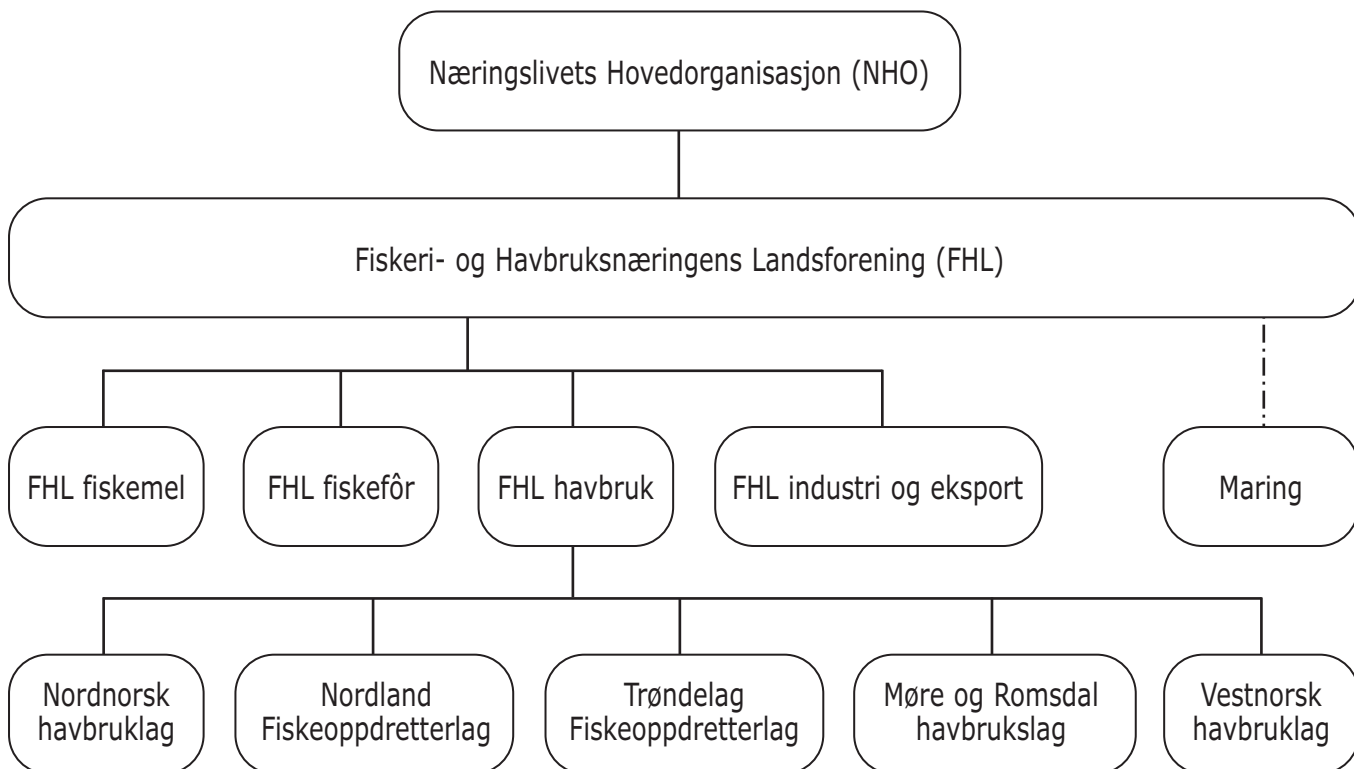

Egne medlemssider på www.fhl.no

Om FHL

Fiskeri- og Havbruksnæringens Landsforening (FHL) er en landsomfattende næringspolitisk arbeidsgiverorganisasjon som organiserer mer enn 500 medlemsbedrifter med over 8.000 ansatte.

FHL er tilknyttet Næringslivets Hovedorganisasjon og består av bransjeforeninger og distrikts/regionlag:

Hvorfor er bedriftene medlemmer av FHL?

Fiskeri- og havbruksnæringen er en av Norges største eksportnæringer. FHL dekker hele verdikjeden, fra fjord til bord innen fiskeri- og havbrukssektoren i Norge. FHLs medlemsbedrifter er små lokaleide familiebedrifter og store multinasjonale selskap. De har det til felles at de jobber i sjømatområdet og er avhengig av stabile rammebetingelser.

- FHL ivaretar medlemmens felles interesser overfor nasjonale og internasjonale myndigheter og institusjoner og samfunnet for øvrig.
- FHL arbeider for at disse bedriftene skal ha rammebetingelser og utviklingsmuligheter som styrker konkurransekraft og lønnsomhet, og dermed gir gode og sikre arbeidsplasser

- FHL bidrar til å styrke næringens kompetanseutvikling og arbeider for gode og stabile forhold mellom medlemsbedriftene, de ansatte og deres organisasjoner
- FHL bidrar til at fiskeri- og havbruksnæringen blir hørt gjennom deltakelse i en rekke arrangement, råd og utvalg.
- FHL bidrar til at næringen framstår på en enhetlig og slagkraftig måte i forhold til myndigheter, forvaltning og opinion.

FHLs generalforsamling er organisasjonens øverste organ. Både FHL og bransjeforeningene har egne styrever som treffer beslutninger på vegne av medlemmene.

Oversikt over styrer i FHL-fellesskapet

Under følger oversikt over styrene i FHL-fellesskapet slik de ble valgt på årsmøter og generalforsamlinger i 2004.

	Styremedlemmer	Vara
FHL	Lisbeth Berg-Hansen, leder (Sinkaberg-Hansen) Knut Haagensen, 1. nestleder (Jangaard Export) Hans Abrahamsen, 2. nestleder (Skretting) Arne Stang (Welcon) Magne Bjørnerem (Marine Harvest) Semming Semmingsen (Stella Polaris)	Elin Tveit Sveen (Marø Havbruk) Bjørn Fredriksen (Arvid Nergård) Kjell Bjordal (Ewos) Harald Røkenes (Norway Pelagic Group) Morten Lund (Åsen Settefisk) Sveinung Flem (Global Fish) tom 30.09.04
FHL industri og eksport	Knut Haagensen, leder (Jangaard Export) Semming Semmingsen, 1. nestleder (Stella Polaris) Bjørn Fredriksen, 2. nestleder (Arvid Nergård) Sverre Søraa (Coast Seafood) Sveinung Flem (Global Fish) tom 30.09.04 Trude Ordemann (Fossen) fom 01.10.04 Jan Fredriksen (Norway Seafoods) Terje Kjøløy (West Fish Aarsæther)	Trude Ordemann (Fossen) tom 30.09.04 Ole-Jonny Nilsen (Sjøanlegget) Per Arild Tysse (Bulandet Fiskeindustri) Åge Eriksen (Hopen Fisk og Sild)
FHL havbruk	Lisbeth Berg-Hansen, leder (Sinkaberg-Hansen) Magne Bjørnerem, nestleder (Marine Harvest) Morten Lund (Åsen settefisk) Elin Tveit Sveen (Marø Havbruk) Edmund Broback (Brødr. Karlsen)	Alise Karlsen (Aspøy Skjell- og Produktutvikling) Terje Moss (Grieg Seafood Rogaland) Erling Keiserås (Rauma Gruppen) Ola Braanaas (Firda Management) Fredd Wilsgård (Wilsgård Fiskeoppdrett)
FHL fiskefôr	Hans Abrahamsen, leder (Skretting) Kjell Bjordal, nestleder (Ewos) Svein Arne Abelsen (Biomar)	Knut Nesse (Skretting) Johan Fredrik Dahle (Ewos) Terje Nyland (Biomar)
FHL fiskemel	Arne Stang, leder (Welcon) Harald Røkenes, nestleder (Norway Pelagic Group) Arnt-Ove Hoddevik (Måløy Sildoljefabrikk) Hans Peter Koppernæs (Vedde Sildoljefabrikk)	Stein Mathisen (Vadsø Sildoljefabrikk) Tinney Rasmussen (Karmsund Fiskemel) Claus Sevel (Welcon Egersund) Osvald Torrissen (Bodø Sildoljefabrikk)
Maring	Jostein Refsnes, arbeidende styreformann Tor Søreide Sivertsen (Marine Harvest Ingredients) Harald Hagen (Marine Bioproducts) Per Arne Eide (Misund Biprodukter)	Kjetil Olsen (Provova Biocare) Victor Johnsen (Maritex) Tor Vikenes (Misund Biprodukter)

Oversikt over lederne i FHL havbruks fylkes- og regionlag:

Nordnorsk havbrukslag	Jonny Nikolaisen, leder (Polarlaks)
Nordland Fiskeoppdretterlag	Karsten Nestvold, leder (Seafarm Invest)
Trøndelag Fiskeoppdretterlag	Alf Jostein Skjærvik, leder (Salmar Farming)
Møre og Romsdal havbrukslag	Sverre A. Pedersen, leder (Hjelvik Settefisk)
Vestnorsk havbrukslag	Sveinung Sandvik, leder (Mauranger Laks)

Adresser og telefonnummer på www.fhl.no

Ansatte i FHL felleskapet

pr. 31.12.2004

Navn:	Stilling:	Arbeidssted:	Telefon:	Faks:	Mobil:	E-post:
Algroy, Hans Inge	Regionsjef	FHS/Vestnorsk havbr.lag	55 55 48 66	55 55 48 61	97 70 14 06	hans.inge.algroy@fhl.no
Alnes, Kristin	Fagsjef Handelspolitikk	FHL Oslo	23 08 87 33	23 08 87 31	91 82 35 81	kristin.alnes@fhl.no
Andreassen, Geir	Administrerende direktør	FHL Oslo	23 08 87 39	23 08 87 31	90 82 68 64	geir.andreassen@fhl.no
Bruheim, Kjersti	Informasjonssjef	FHS havbruk Trondheim	99 11 00 00	95 35 22 06	97 74 72 72	kjersti.bruheim@fhl.no
Bærøe, Marit	Avdelingsjef	FHS Nordland	75 40 25 20	75 40 25 21	90 54 10 42	marit.baeroe@fhl.no
Davidsen, Trond	Direktør	FHL havbruk Trondheim/Oslo	99 11 00 00	95 35 22 06	90 18 07 02	trond.davidsen@fhl.no
			23 08 87 05	23 08 87 31		
Dyrvik, Rune	Fagsjef Lønn og Tariff	FHL Oslo	23 08 87 35	23 08 87 31	92 68 58 86	rune.dyrvik@fhl.no
Gammelsæter, Karin	Administrasjonssekretær	FHL Oslo	23 08 87 36	23 08 87 31	90 66 75 15	karin.gammelsater@fhl.no
Gjortz, Froydis	Sekretær	FHS Ålesund	70 10 32 55	70 10 32 60		froydis.gjortz@fhl.no
Grottum, Jon A.	Fagsjef Statistikk og Marked	FHS Trondheim	99 11 00 00	95 35 22 06	92 04 18 04	jon.arne.grottum@fhl.no
Gullaksen, Anne Sofie	Rådgiver	FHS/ Vestnorsk havbr.lag	55 55 48 67	55 55 48 61	41 67 72 12	anne.sofie.gullaksen@fhl.no
Hanssen, Berit A.	Fagsjef FoU	FHS Oslo	23 08 87 38	23 08 87 31	95 14 36 21	berit.a.hanssen@fhl.no
Henriksen, Gunhild	Sekretær	FHS Tromsø	77 66 29 50	77 66 29 60		gunhild.henriksen@fhl.no
Hjelt, Knut A.	Avdelingsjef	FHS Trondheim	99 11 00 00	95 35 22 06	91 51 28 90	knut.a.hjelt@fhl.no
Hundhammer, Kari	Sekretær	FHS Bergen	55 55 48 60	55 55 48 61		kari.hundhammer@fhl.no
Isachsen, Elisabeth	Sekretær	FHS Trondheim	99 11 00 00	95 35 22 06	90 92 08 06	elisabeth.isachsen@fhl.no
Iversen, Per Dag	Direktør lakseprosjektet/ avdelingsjef	FHL Bergen	55 55 48 68	55 55 48 61	90 55 45 80	per.dag.iversen@fhl.no
Jakobsen, Heidi Angell	Vikar for Ystmark	FHS Tromsø	77 66 29 63	77 66 29 60		Sluttet 31.12.04
Jakobsen, Frank	Prosjektleder Tørrfiskforum og Teknisk forum	FHS Tromsø	77 66 29 54	77 66 29 60	93 45 42 21	frank.jakobsen@fhl.no
James-Olsen, Otto H	Fagsjef Pelagisk	FHS Bergen	55 55 48 63	55 55 48 61	91 33 82 84	otto.james-olsen@fhl.no
Larsen, Jørund	Regionsjef	FHS Midt-Norge	99 11 00 00	95 35 22 06	41 61 51 91	jorund.larsen@fhl.no
Maroni, Kjell	Fagsjef FoU	FHS Trondheim	99 11 00 00	95 35 22 06	90 74 78 90	kjell.maroni@fhl.no
Misje, Harald Martin	Rådgiver - lakseprosjektet	FHL Bergen	55 55 48 71	55 55 48 61	95 06 10 09	harald.misje@fhl.no
Moe, Agnar	Direktør	FHL fiskemel Oslo	23 08 87 45	23 08 87 31	91 83 92 64	agnar.moe@fhl.no
Mordal, Christen	Direktør	FHL ind/eks Oslo	23 08 87 47	23 08 87 31	95 97 94 66	christen.a.mordal@fhl.no
Olsen, Anita	Fagsjef Marin fisk	FHS Tromsø	77 66 29 56	77 66 29 60	90 60 70 47	anita.olsen@fhl.no
Prytz, Kristian	Prosjektleder Filetforum og Rekeforum	FHS Tromsø	77 66 29 52	77 66 29 60	99 58 53 87	kristian.prytz@fhl.no
Robertsen, Roy	Prosjektleder BIT-prosjektet - Innleid	FHS Tromsø	77 66 29 53	77 66 29 60	90 68 02 75	roy.robertsen@fhl.no
Stenwig, Henrik	Direktør/Fagsjef Mattrygghet	FHL fiskefor Oslo	23 08 87 42	23 08 87 31	91 82 00 72	henrik.stenwig@fhl.no
Straume, Jorulf	Avdelingsjef	FHS Ålesund	70 10 32 51	70 10 32 60	91 36 57 71	jorulf.straume@fhl.no
Sørum, Bente	Fagsjef HMS	FHS Oslo	23 08 87 32	23 08 87 31	91 72 12 34	bente.sorum@fhl.no
Thorsen, Jan	Prosjektleder Pelagisk Forum	FHS Bergen	55 55 48 65	55 55 48 61	95 19 36 63	jan.thorsen@fhl.no
Valland, Aina	Fagsjef miljø	FHS Trondheim	99 11 00 00	95 35 22 06	97 14 57 77	aina.valland@fhl.no
Ystmark, Geir Ove	Regionsjef	FHS Nord-Norge	77 66 29 57	77 66 29 60	48 12 71 55	geir.ove.ystmark@fhl.no
Aarseth, Arnt Olav	Prosjektleder Bacalao Forum	FHS Ålesund	70 10 32 53	70 10 32 60	92 40 77 31	arnt.olav.aarseth@fhl.no

8 av disse stillingene er eksternt finansiert

FHL - tilstede på kysten...

Tromsø

FHL industri og eksport:

avd.kontor hvitfisk, skalldyr, sjøpattedyr

FHL havbruk:

regionkontor Nord-Norge
sekretariat for Nordnorsk havbrukslag

Bodø

FHL havbruk:

avd.kontor Nordland
sekretariat for Nordland
Fiskeoppdretterlag

Ålesund

FHL industri og eksport:

avd.kontor konvensjonell

Bergen

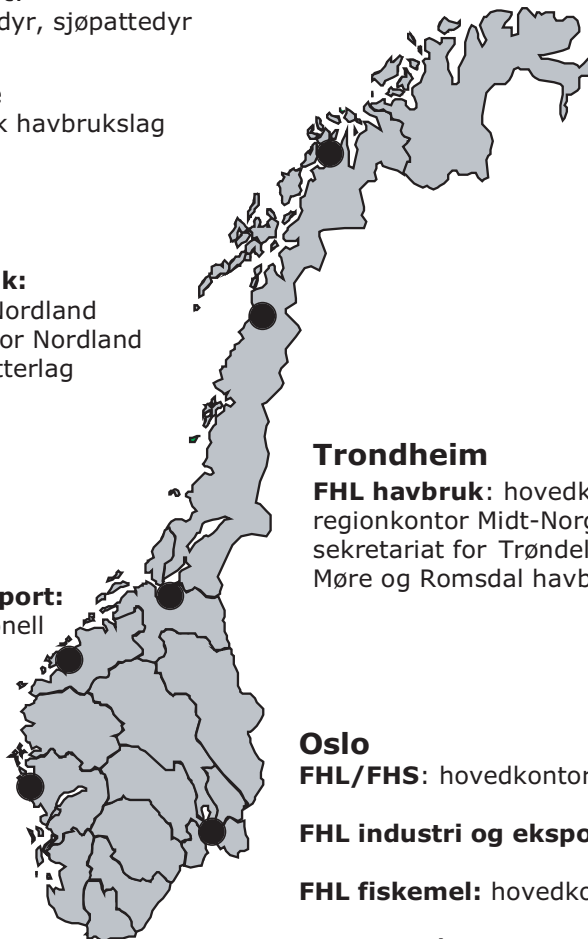
FHL: Lakse-prosjektet

FHL industri og eksport:

avd.kontor pelagisk

FHL havbruk:

regionkontor Sør/Vest-Norge
sekretariat for Vestnorsk havbrukslag

Trondheim

FHL havbruk: hovedkontor

regionkontor Midt-Norge
sekretariat for Trøndelag Fiskeoppdretterlag og
Møre og Romsdal havbrukslag

Oslo

FHL/FHS: hovedkontor

FHL industri og eksport: hovedkontor

FHL fiskemel: hovedkontor

FHL fiskefôr: hovedkontor

...og der beslutningene tas

Medlemsstatus per 31/12-2004

	Antall medlemsbedrifter	Antall årsverk
FHL havbruk	328	2673
FHL industri og eksport	179	4694
FHL fiskemel	9	256
FHL fiskefôr	12	630
Totalt antall medlemmer i FHL	528	8253

Hvem kan bli medlem?

- Alle bedrifter som driver produksjon og/eller bearbeiding av fiskemel/olje, produksjon og omsetning av tørrfôr til fisk og andre akvatiske organismer, oppdrett av fisk og andre organismer i sjøvann og ferskvann, bearbeiding og omsetning av fisk og sjømat eller annen virksomhet med tilknytning til fiskeri- og havbruksnæringen kan bli medlem i FHL.
- Medlemmene i FHL blir automatisk medlem i respektive bransjeforening - FHL fiskemel, FHL fiskefôr, FHL havbruk eller FHL industri og eksport.

Hva koster det å bli medlem?

- Medlemsavgiften til FHL for 2005 er 5 promille av utbetalt arbeidslønn forrige år.
- Unntak er FHL havbruk der medlemsavgiften beregnes utfra konsesjonsvolum, omsetningsvolum (skjell) og produksjonstillatelse (settefisk).
- Medlemsavgiften er delt i en kontingentdel og en serviceavgiftsdel. Serviceavgiften utgjør hovedparten av medlemsavgiften og er i sin helhet fradragberettiget.
- I tillegg kommer kontingenten til NHO som er:
For bedrifter uten tariffavtale 0,15 % av lønnsutbetalingene, min. kr 2000,- per år.
For bedrifter med tariffavtale: 0,195 % av lønnsutbetalingene, min. kr 2000,- per år

fiskeri- og havbruksnæringens landsforening

Adresser

Oslo:	FHL hovedkontor	Essendropsgt. 6	Trondheim	FHL havbruk hovedkontor	Pb 1214 Pirsenteret
	FHL industri og eksport hovedkontor	Pb 5471 Majorstuen		regionkontor Midt-Norge	7462 Trondheim
	FHL fiskemel hovedkontor	0305 Oslo		sekretariat for Trøndelag Fiskeoppdretterlag	Tlf 99 11 00 00
	FHL fiskefôr hovedkontor	Tlf 23 08 87 30		og Møre og Romsdal havbrukslag	Faks 95 35 22 06
		Faks 23 08 87 31	Bodø	FHL havbruk	Sandgt. 5 A
		firmapost@fhl.no		avd.kontor Nordland	Postboks 845
Bergen	FHL industri og eksport	Bontelabo 2		sekretariat for Nordland Fiskeoppdretterlag	8001 Bodø
	avd.kontor pelagisk	5003 Bergen			Tlf 75 40 25 20
	FHL havbruk	Tlf 55 55 48 60			Faks 75 40 25 21
	regionkontor Sør/Vest-Norge	Faks 55 55 48 61	Tromsø	FHL industri og eksport	Lanes Senter
	sekretariat for Vestnorsk Havbrukslag			avd.kontor hvitfisk, skalldyr, sjøpattedyr	9291 Tromsø
	FHL			FHL havbruk	Tlf 77 66 29 50
	Lakseprosjektet			regionkontor Nord-Norge	Faks 77 66 29 60
				sekretariat for Nordnorsk havbrukslag	
Ålesund	FHL industri og eksport	Røysegata 15			
	avd.kontor konvensjonell	Postboks 514 Sentrum			
		6001 Ålesund			
		Tlf 70 10 32 50			
		Faks 70 10 32 60			